

Do's en dont's
*van lokale
netwerkvorming*

Vereniging
Sport en Gemeenten

Uitkomsten van 43 projecten
'Sport Lokaal Samen'

Voorwoord	3
Bestaande mogelijkheden beter benutten	4
Projecten in de praktijk	
Amsterdam Zuidoost	6
De Wolden	10
Helmond	14
Veere	18
Zwolle	22
Lochem	26
Succesfactoren Sport Lokaal Samen	30

Voorwoord

Hoe houd je binnen een gemeente lokale initiatieven op het gebied van onderwijs en sport actief en levendig als regelingen ophouden, subsidies stoppen of die enthousiaste vrijwilliger ermee ophoudt? Een netwerk opzetten, een bestaand lokaal netwerk versterken of structureel vormgeven is één van de meest trefzekere oplossingen. Het is meteen ook de doelstelling van het ondersteuningsproject 'Sport Lokaal Samen' dat door Vereniging Sport en Gemeenten is uitgevoerd onder 43 gemeenten. Het gaat om netwerken die gemeente en lokale partijen op het gebied van sport, bewegen en onderwijs verbinden.

Lokaal maatwerk staat hierbij centraal en dat maakt alle 'Sport Lokaal Samen'-projecten uniek. Gemeenten gaven er in samenwerking met lokale partners een eigen invulling aan. Daarmee verloopt het proces bij elke gemeente anders en zijn de resultaten zeer divers.

In deze uitgave hebben we geprobeerd een korte schets te geven van wat projecten doen slagen of juist niet. Diverse betrokken vanuit de directe praktijk laten we aan het woord over hun ervaringen bij het opzetten van lokale netwerken. Laat u inspireren door hun ervaringen en profiteer van de do's en dont's.

Met sportieve groet,

Lucas Bolsius

Voorzitter Vereniging Sport en Gemeenten

Bestaande mogelijkheden beter benutten

4

Uit de inmiddels opgedane ervaringen blijkt dat een goede samenwerking tussen gemeente, onderwijs en sport essentieel is. Een enquête, afgenomen door Oberon, toont aan dat 27 van de 33 gemeenten (82%) een meer structurele samenwerking binnen de driehoek onderwijs-sport-gemeente wenselijk vindt. In het beleidskader Sport, Bewegen en Onderwijs (VWS en OCW 2008) staat deze samenwerking centraal. Het Platform Sport, Bewegen en Onderwijs geeft handen en voeten aan dit beleidskader in de vorm van een aantal deelprojecten. 'Sport Lokaal Samen' is één van die deelprojecten, waarvan de uitvoering bij Vereniging Sport en Gemeenten ligt in samenwerking met de KVLO, NISB, NOC*NSF, PO-raad, VO-raad, de MBO Raad en onderzoeks- en adviesbureau Oberon.

'Sport Lokaal Samen' biedt ondersteuning om die samenwerking tussen sport en onderwijs binnen gemeenten structureel vorm te geven, te versterken en te ondersteunen. De belangen van de vele en verschillende partijen die betrokken zijn, variëren sterk. Elke lokale situatie is een andere. Er bestaat dan ook geen blauwdruk voor het opzetten van lokale netwerken. Door het uitgebreid monitoren en registeren van de aspecten die een rol spelen bij de vorming van lokale netwerken, is beter zicht ontstaan op belangrijke succes- en faalfactoren.

‘Investeren in een effectieve en productieve samenwerking tussen gemeente, onderwijs en sport kan een flinke stap voorwaarts betekenen. Juist deze samenwerking staat centraal in het beleidskader Sport, Bewegen en Onderwijs (VWS, 2008)’

‘Sport Lokaal Samen’ richt zich op de doelgroep die gevormd wordt door lokale kernpartners: gemeente, sportaanbieders, schoolbesturen en scholen voor primair, voortgezet en mbo-onderwijs. Binnen het project ‘Sport Lokaal Samen’ ligt het zwaartepunt op samenwerking bij scholen, instellingen en in wijken waar de achterstanden en knelpunten op het gebied van sport en bewegen, overgewicht en schooluitval het grootst zijn. Met de gemeente als belangrijke katalysator en regisseur bij lokale netwerkvorming en met als belangrijke taak de partners betrokken en enthousiast te houden.

DE VOLGENDE GEMEENTEN HEBBEN VERDEELD OVER TWEE TRANCHES DEELGENOMEN AAN ‘SPORT LOKAAL SAMEN’:

Aalten, Amsterdam Zuidoost, Beek, Borne, Capelle a/d IJssel, De Wolden, Delft, Den Helder, Echt-Susteren, Eindhoven, Franekeradeel, Gouda, Groningen, Haarlem, Haarlemmermeer, Hardenberg, Harderwijk, Heemstede, Heerhugowaard, Helmond, Hilversum, Hoogezand-Sappemeer, Horst aan de Maas, Leudal, Lochem, Losser, Maastricht, Meppel, Nederweert, Nijefurd, Nuth, Pekela, Raalte, Scherpenzeel, Sint Michielsgestel, Sittard-Geleen, Stadskanaal, Tynaarlo, Tytsjerksteradiel, Valkenburg aan de Geul, Veere, Zutphen, Zwolle.

“Met het talent dat hier rondloopt, kun je makkelijk een eredivisie voetbalteam vormen.”

Amsterdam Zuidoost

Het stadsdeel Zuidoost in Amsterdam, en meer specifiek de wijk Bijlmer, staat bekend als een krachtwijk. Bestuurders en bewoners spreken liever van een prachtwijk, want talent is er in overvloed, ook op sportgebied. De vraag was hoe dit talent bereikt kan worden en aan het sporten raakt en blijft. Sport Lokaal Samen bleek het ei van Columbus: Zuidoost gaat vol voor een sportnetwerk.

De juiste snaar

“Je kunt met het talent dat hier rondloopt makkelijk een eredivisie voetbalteam op de been brengen”, stelt Henk P. Blok, participant namens de Sport Adviesraad Zuidoost (SARZO). Hij was een van de medeaanvragers van Sport Lokaal Samen. Samen met een vertegenwoordiging uit Zuidoost bezocht Blok een voorlichtingssessie over Sport Lokaal Samen. Vrij snel had men de overtuiging. “Dit past bij ons. Het vormen van een lokaal sportnetwerk is exact de juiste invalshoek voor Zuidoost.” Projectpartner BartJan Commissaris, directeur van basisschool De Polsstok, en mededirecteur van de Bredeschool DE: “Wij denken hier niet in randvoorwaarden, maar in kansen. Kansen om talent zich te laten ontwikkelen.” Namens het stadsdeel, afdeling Sport, was Hans Posthuma betrokken bij het project. “Als stadsdeel hebben we attentie voor continuïteit, maar met de diverse partners, waaronder

Sportservice Amsterdam, zorgen we zeer zeker voor het inpassen van de ontwikkelingen t.a.v. Sport en Bewegen in de buurt. Sport Lokaal Samen is een passend project in het beleid”.

Van Factor naar Actor

Om tot een goed sportnetwerk te komen, had de projectgroep drie speerpunten bij de uitvoering van Sport Lokaal Samen. Blok: “Ten eerste de vraag welke partners wilden meedoen en welke accommodaties er waren. Vervolgens was het belangrijk om vast te stellen wie welke bijdrage in het geheel kon doen. Commissaris: “Het netwerk moet een interactief geheel zijn, met wederkerigheid van handelen. In Zuidoost noemen we dat ‘Van Factor naar Actor’. Daarmee willen we zeggen dat je als partner in het project ook daadwerkelijk actief meedoet. Niet alleen maar halen, maar zeker ook brengen. Tot slot wilden we er ook

voor zorgen dat we de activiteiten konden borgen.”

Centrale rol voor de buurt

Met het stadsdeel koos men ervoor om als pilot een sportnetwerk op te zetten in de wijk DE en de wijk rondom het Bijlmersportpark. Hans Posthuma, sportambtenaar, “In het bestuursakkoord van Amsterdam Zuidoost is uiteraard één van de doelstellingen de verhoging van de sportparticipatie, in de uitvoering daarvan o.a. de vorming van Schoolsportverenigingen. Vanwege de tijd kozen we al vrij snel om de concentratie van de pilot te leggen op de DE-buurt. Specifiek om een Sportbuurtclub te creëren, of Schoolsportverenigingen, met daarin ook een centrale rol voor de buurt.”

Gebruikmaken van bestaande contacten

Van de speerpunten bleek het inventariseren van de bijdragen van de partners de grootste uitdaging. Commissaris: “Het in kaart brengen van accommodaties en partners ging vlot, het afspreken van de concrete bijdrage vraagt tijd en afweging, wat vooral te maken heeft met een versnipperd aanbod. We hadden bijvoorbeeld twee aanbieders van voetbal op donderdagmiddag. Op zo’n moment moet je belangen gaan afwegen.” Overleg is een belangrijke factor op zo’n moment, maar ook het hebben van de

juiste mensen op de juiste plaats. Er was een centrale rol voor de bredeschoolcoördinator Jeffrey Staal. “Jeffrey kent de school en de buurt, had al contacten. Die hebben we integraal ingebracht,” verduidelijkt Blok. “Erg belangrijk is de stap van het stadsdeel geweest om de kaders te plaatsen, waarin ook sportverenigingen en sportbuurtwerk een rol hadden. En ook de sportbonden deden een deuk in het zakje. De KNVB, KNHB, maar ook andere sportbonden ontwikkelden een passend sportaanbod voor scholen en wijken.”

Iedereen is Actor

Inmiddels loopt de pilot in DE. Per 1 september start de Sportbuurtclub concreet. Die biedt gedurende 40 weken vier sporten aan de kinderen van de school en uit de wijk aan. Blok: “We staan nog in de kinderschoenen, maar met onze begeleider van het NISB (Henk Hack) kijken we naar verdere vorming van het sportnetwerk en de Sportbuurtclub. Het idee dat we allen een Actor zijn in de wijk, leeft en motiveert.”

Ideeën, contacten en kennis

De pilot is volgens Blok slechts het begin van de klus. “Als partners in het stadsdeel gaan we verder in de geest van de pilot: het borgen van lokaal samenwerken. Voor meer

inspiratie bezochten we als aanvragers ter afsluiting de proeftuin Schoolsportvereniging in Rotterdam. Niet alleen snoven we daar kennis op van de proeftuin zelf, maar we konden ook onderling kennis delen. Wat mij betreft iets wat we vaker moeten doen. Soms onderschatten we onze eigen kracht en mogelijkheden. We doen als stadsdeel al heel veel, vaak vraagt het om een kader om de mogelijkheden en effecten helder te krijgen. Sport Lokaal Samen bracht ons ideeën, contacten en kennis, waarmee we de komende periode verder gaan in Amsterdam, en zeker ook in Zuidoost.”

Do's en dont's

DE JUISTE MENSEN OP DE JUISTE PLAATS

Doortastend te werk gaan, kan alleen met de juiste mensen op de juiste plaats. In Zuidoost bleek door de aansturing van de bredeschoolcoördinator dat er makkelijk contacten te leggen waren met bepalende personen van sportverenigingen, scholen, buurt en sportbonden. Dit maakte dat het aanbod goed op elkaar kon worden afgestemd zonder dat er aan de belangen van de afzonderlijke partijen voorbij werd gegaan. Vooral doen: als platform periodiek de ontwikkelingen afstemmen.

FACT&FIGURES

KERNGEGEVENS STADSDEEL:

80.000 INWONERS, 70 SPORTVERENIGINGEN, 30 SCHOLEN VOOR PO, 4 SCHOLEN VOOR VO, ROC VAN AMSTERDAM, HVA, 8 SPORTACCOMMODATIES.

BEGINSITUATIE:

LOKAAL EN STEDELIJK (SPORT)BELEID TEN AANZIEN VAN SPORT EN ONDERWIJS.

DOELEN:

SPORTNETWERK REALISEREN BINNEN EEN CLUSTER IN ZUIDOOST. INZET OPZETTEN SCHOOLSPOORTVERENIGING/SPORTBUURTCLUB, DOOR SAMENWERKING/ BIJDRAGEN VAN PARTNERS; MET ALS INZET TALENTONTWIKKELING VAN HET KIND, SPORTIEVE ONTMOETINGEN IN DE BUURT.

NETWERKPARTIJEN:

STADSDEEL ZUIDOOST, BREDESCHOOL DE (INCLUSIEF PPOZO, BREDESCHOOL COÖRDINATIE), SPORT ADVIESRAAD (SARZO), STICHTING PLATFORM DE TOEKOMST, SPORTBONDEN EN SPORTVERENIGINGEN

ONDERSTEUNER:

NAMENS NISB: HENK HACK. NAMENS VSG: TAMMY BAUR.

CONTACTPERSOON GEMEENTE:

HANS POSTHUMA (H.POSTHUMA@ZUIDOOST.AMSTERDAM.NL)

GEREALISEERD/VERANKERD:

STEDELIJK EN LOKAAL SPORTBELEID. VORMING VAN NETWERKEN EN SCHOOLSPOORTVERENIGINGEN. VANUIT DE STICHTING WORDT INGEZET OM ALS PLATFORM NETWERKMEETINGS TE ORGANISEREN. TEVENS VOLGT NOG DE OPZET VAN EEN SPORTKALENDER, MET CENTRAAL DE SPORTIEVE ONTMOETINGEN.

“De sportclub
als derde
thuishonk.”

10

De Wolden

Gemeente De Wolden mag met 24.000 inwoners in 17 verschillende kernen klein zijn, maar dat zegt niets over de ambities van deze gemeente in het zuidwesten van Drenthe. Met het project Sport Lokaal Samen had de gemeente grootse plannen. Als onderdeel van het collegeprogramma stond het opzetten van een Sportplatform op het verlanglijstje.

Topsporters in spe

Om het actieve verenigingsleven en de ruim honderd sportverenigingen te informeren en te bereiken ging er een informatiekaravaan over Sport Lokaal Samen langs de drie grootste kernen van De Wolden. De noodzaak om van het eigen eilandje te komen werd uit de doeken gedaan: zonder samenwerking zijn verschillende verenigingen door de toenemende vergrijzing niet zeker van hun toekomst. De gemeente wil daarin via Sport Lokaal Samen verandering in brengen. En kijkt zelfs verder. Door samenwerking komt talent ook bovendien. “De F’jes van nu zijn misschien wel de topsporters tijdens de Olympische Spelen van 2028. Wij willen als gemeente een optimale kweekvijver zijn voor sportief talent”, vertelt wethouder Liesbeth Koster. “Sport Lokaal Samen komt daarvoor op precies het juiste moment.”

Netto beweegaanbod

Anne Prins van SportDrenthe was de ondersteuner bij het project in De Wolden. Toen hij door de gemeente werd gevraagd of hij ze wilde ondersteunen bij het implementeren van ‘Sport Lokaal Samen’, was hij meteen enthousiast. “Ik vind het een heel goed initiatief en het sluit perfect aan bij alles wat ik al doe.” Zijn doel was om in één jaar een sportplatform en een -raad te realiseren met alle betrokken partijen dat moest uitmonden in ‘een groter netto beweegaanbod’. Hij zette daarvoor zijn eigen brede netwerk uit de regio in.

Sportmenu’s

Prins spreekt over een groter ‘netto beweegaanbod’, omdat de jeugd in De Wolden op zich al goed bewoog voor het project. “Maar dat was vaak op één club, of op één moment. Maar als kind weet je vaak nog niet zo goed wat

je nou precies leuk vindt. Mijn idee was om sportmenu's te creëren. Een aanbod van sporten tijdens naschoolse opvang, waarbij kinderen dus meer sporten kunnen uitproberen zonder dat het ouders extra drukte bezorgt."

Veel animo

De aanpak van De Wolden gaat uit van een nieuwe en creatieve insteek om sport aan te bieden. "We introduceerden de sportclub als derde thuishonk", vervolgt Prins. "Daarmee willen we bereiken dat het een vanzelfsprekendheid is om na school te gaan sporten. We brachten binnen de kern Ruinerwold sportverenigingen en naschoolse opvang bij elkaar om de mogelijkheden tot samenwerken te bespreken. Er bleek heel veel animo voor te zijn. Ik denk dat dat deels komt door de startbijeenkomsten waar we het project mee aftraptten. Door met korte lijnen het gesprek met elkaar aan te gaan, bleek er veel mogelijk. Vanuit mijn netwerk zorgde ik ook voor contact met sportverenigingen die ander activiteiten aanbieden dan de kinderen gewend zijn. We organiseerden bijvoorbeeld een dansclinic, die ook door nogal wat jongens werd bezocht. Normaliter komen zij helemaal niet met deze vorm van bewegen in aanraking."

Goed communiceren

Het naschoolse sportaanbod is voor de kinderen op een

Foto: Ace-Fotografie

laagdrempelige manier in te zien. "We wilden aansluiten bij de belevingswereld van de kinderen zelf. Zij zijn tegenwoordig heel de dag online via social media en het web. Daarom kunnen zij zich via een site inschrijven op de activiteit waar ze aan willen deelnemen. Waar we wel tegen aanliepen, was dat het nog niet voor iedere ouder een vanzelfsprekendheid is om via internet een aanmelding te doen. Dat hebben we kunnen ombuigen door er duidelijk over te communiceren."

Sportplatform De Wolden

Naast de praktische invulling van het project Sport Lokaal Samen, is er in De Wolden inmiddels ook beleidsmatige verankering van de doelen. De gemeente stelde een Sportplatform in dat de sportparticipatie van alle inwoners moet blijven stimuleren en borgen. Het platform dient om de gemeenschappelijke belangen van alle sportvereni-

gingen en -activiteiten te bundelen. Het vormt ook de schakel tussen georganiseerde sporten (via verenigingen) en ongeorganiseerde sporten (bijvoorbeeld zelfstandig hardlopen) en bewegingsonderwijs op de scholen. “Dit platform maakt duidelijk dat ook de politiek in De Wolden de meerwaarde van de samenwerking onderstreept. En ik moet zeggen dat de leden van het platform goed geïnformeerd zijn. En ze weten ook de goede personen te vinden als ze over bepaalde kwesties vragen hebben. Ik geloof er sterk in dat er in De Wolden nu een stevige basis ligt om in de toekomst samen lokaal te blijven sporten.”

Succesfactor: inzicht in de lokale situatie

Een succesfactor van de gemeente De Wolden was de aanstelling van een lokale ondersteuner. Anne Prins had een netwerk dat zich specifiek over de regio uitstreckte. Daardoor kon hij bepalende personen en experts bij het project betrekken. Van daaruit was het betrekkelijk eenvoudig nog meer professionals en vrijwilligers te enthousiasmeren samen op te trekken om tot een breed sportaanbod te komen. Een leerpunt is de communicatie rondom de projecten. Deze moet aansluiten op alle doelgroepen en daar moet duidelijk stil bij worden gestaan, zoals blijkt uit de eerdere aarzeling van ouders om via internet hun kinderen aan te melden.

FACT&FIGURES

KERNGEGEVENS GEMEENTE:

23.650 INWONERS, 100 SPORTVERENIGINGEN, 20 SCHOLEN VOOR PO, 0 SCHOLEN VOOR VO, 30 SPORTACCOMMODATIES

BEGINSITUATIE:

SPORTVERENIGINGEN OPEREERDEN OP HUN EIGEN EILANDJE OM KINDEREN BEWEGING AAN TE BIEDEN. WEINIG OVERLEG MET HET ONDERWIJS.

DOELEN:

SAMENWERKING REALISEREN TUSSEN GEMEENTE, SPORT EN ONDERWIJS MET ALS DOEL EEN GEDIFFERENTIEERD, STRUCTUREEL, SAMENHANGEND EN DEKKEND SPORT- EN BEWEEGAANBOD TE REALISEREN. DE AANDACHT IS NADRUKKELIJK INGEZET OP INTENSIEVE SAMENWERKING TUSSEN DE NETWERKPARTIJEN.

NETWERKPARTIJEN:

GEMEENTE DE WOLDEN, PRIMAIR ONDERWIJS DE WOLDEN EN SPORT DRENTHE.

ONDERSTEUNER:

ANNE PRINS, SPORTDRENTHE

CONTACTPERSOON GEMEENTE:

PASCAL SCHRIK, BELEIDSADVISEUR SPORT,
P.SCHRIK@DEWOLDEN.NL OF 0528 – 378 263.

GEREALISEERD/VERANKERD:

NETWERK 'SPORTPLATFORM DE WOLDEN' OPGEZET MET ALS RESULTAAT JAARLIJKS VIER KEER OVERLEG TUSSEN DE PARTIJEN ÉN EEN MENUKAART MET EEN STRUCTUREEL SPORT- EN BEWEEGAANBOD. HET SPORTPLATFORM ADVISEERT HET COLLEGE ONDER ANDERE BIJ HET OPSTELLEN VAN EEN MAATSCHAPPELIJK ACCOMMODATIEBELEID. OOK KAN HET PLATFORM OP EIGEN INITIATIEF ACTIVITEITEN OPZETTEN. MET HET OPZETTEN VAN DIT PLATFORM IS EEN VAN DE AMBITIES UIT HET COLLEGEPROGRAMMA 2010 – 2014 GEREALISEERD EN VERANKERD IN DE SPORTNOTA.

“Samen de
Helmondse
kinderen aan
het sporten
krijgen.”

Helmond

In de gemeente Helmond is sport een sleutelbegrip. Door jeugd aan het sporten te krijgen, is er meer binding tussen de kinderen in de wijken. Dat verhoogt weer de leefbaarheid en de maatschappelijke participatie. En natuurlijk zorgt het ook voor gezondere en fittere kinderen. Dat staat mooi op papier, maar praktisch betekent het wel dat er sportactiviteiten moeten zijn voor jongeren in de wijk. Het initiatief Jibb zorgt daarvoor, mede door de steun van Sport Lokaal Samen.

Maatschappelijke betrokkenheid

“In 2007 zaten we met de korfbal- en voetbalvereniging bij elkaar. Uit dat gesprek bleek dat we allebei graag meer maatschappelijke betrokkenheid wilden tonen”, vertelt Joost Verspaaget, secretaris bij Jibb. “We startten in 2008 een sport-BSO, maar de animo voor deze opvang bleek gering. Daaruit kwam ons idee voort om kinderen meer in beweging te krijgen. Vandaar ook de naam Jibb: jeugd in beweging brengen. We zetten een sportcarrousel op voor acht basisscholen in de buurt: activiteiten in de buurt waarbij iedere keer een andere sport centraal staat. Daardoor maakten kinderen kennis met allerlei vormen van sport.”

Enorme impuls

De sportcarrousel bleek een groot succes. Bij Jibb leefde het idee om de carousel over heel Helmond uit te voeren. De gemeente zag ook dat het initiatief bijdroeg aan de beleidsdoelstellingen en vroeg Jibb om de combinatiefunctionarissen sport en onderwijs aan te sturen. Met de subsidie vanuit Sport Lokaal Samen kon Jibb vervolgens haar ambities verbreden. “We zijn het gesprek aangegaan met alle basisscholen. Daaruit kwam een convenant voort waardoor we op bijna alle scholen eens in de drie weken een sportclinic geven”, vertelt Verspaaget enthousiast. “Daarbovenop verzorgen we nu op veel meer locaties naschoolse sportactiviteiten. Dit geeft een impuls aan de breedtesport in heel Helmond. Want niet alleen ‘standaard’-sporten als hockey en voetbal krijgen aandacht,

maar bijvoorbeeld ook kanoën heeft zijn plaats in het aanbod. Dit zorgt voor groeiende verenigingen. En dat was nodig, want gemiddeld 35 procent van de basisschoolleerlingen is geen lid van een sportclub. Bij sommige scholen loopt dit percentage op tot over de helft. Nu bereiken we 500 tot 600 kinderen per week met een sport.”

Meerwaarde voor verenigingen

De verenigingen zien zelf ook de meerwaarde in van Jibb. In totaal 34 sportverenigingen sloten begin 2012 ook een convenant over samenwerking met Jibb. Daarmee staan de verenigingen in samenwerking met de combinatiefunctionaris garant voor een sportaanbod na school. “Maar dat is niet het enige”, vult Verspaget aan. “We ondersteunen ook bij de organisatie van evenementen om nieuwe leden te werven, zetten ons in om leden te behouden, betrekken ouders bij de vereniging en denken mee over het beleid in de gemeente.”

Oudere jeugd beweegt ook

De sportactiviteiten in Helmond richten zich niet alleen op basisschoolkinderen. “Ook voor de groep van 13+’ers zoeken we mogelijkheden”, legt Verspaget uit. “Wat mij betreft komt sporten bij hen ook weer in het systeem. Want er stoppen nog te veel kinderen met sporten als ze

op het voortgezet onderwijs zitten. En bij mbo- en hbo-scholen is sport al helemaal uit het pakket.” Er kwam in het kader van Sport Lokaal Samen een onderzoek, uitgevoerd door het Mulier Instituut, dat aantoonde dat 13+’ers uitgedaagd moeten worden door een sport. “We organiseren nu sportdagen met een aantrekkelijk programma. Sporten die passen bij de belevingswereld van deze jeugd. Ik ben ervan overtuigd dat we ze dan weer in beweging krijgen.”

Structureel vastgelegd

De doelstelling om meer maatschappelijke betrokkenheid te tonen, is inmiddels ook duidelijk gehaald. Want ook met de welzijnsorganisatie LEVgroep is er een convenant gesloten. Daardoor is Jibb duidelijk zichtbaar in de wijk en niet alleen via de scholen. Er worden met de LEVgroep samen in de schoolvakanties ook sportactiviteiten in de wijk voor de jeugd georganiseerd. Verspaget: “Eigenlijk kun je wel spreken van een meer dan voortreffelijk gelopen traject. En het hoeft allemaal niet heel ingewikkeld te zijn om veel te bereiken, gewoon de koppen bij elkaar steken en starten. De komende tijd gaan we verder met onze activiteiten op de basisscholen en breiden we de programma’s rondom het voortgezet onderwijs en de mbo-scholen verder uit. Door de convenanten is dat structureel mogelijk.

We blijven ervoor zorgen dat de jeugd in beweging komt!”

Aansluiting bij het bestaande

Sport Lokaal Samen werd in Helmond vormgegeven door een succesvol lokaal project de regierol te geven. De initiatiefnemers van dit project hadden al contacten met verenigingen en konden deze dankzij Sport Lokaal Samen uitbreiden. Daardoor kon er op een open manier gesproken worden over het vormgeven van sportaanbod op verschillende vlakken. De verschillende convenanten zorgden voor duidelijke doelstellingen en het vertrouwen van de gemeente. Het enthousiasme en de ambities van de combinatiefunctionarissen werkten zeer aanstekelijk. Soms zelfs zo aanstekelijk dat betrokkenen iets te veel hooi op de vork namen. Om dat te voorkomen, startten er ook coachingstrajecten.

FACT&FIGURES

KERNGEGEVENS GEMEENTE:

88.800 INWONERS, 60 SPORTVERENIGINGEN, 29 SCHOLEN VOOR PO, 5 SCHOLEN VOOR SBO/S(V)O, 9 SCHOLEN VOOR VO/VMBO, 2 SCHOLEN VOOR MBO, 2 SCHOLEN HBO EN 55 SPORTACCOMMODATIES (BINNEN- EN BUITENSPORTACCOMMODATIES)

BEGINSITUATIE:

VOORTGEKOMEN UIT EEN SAMENWERKING TUSSEN EEN VOETBALVERENIGING (MULO) EN EEN KORFBALVERENIGING (OEC) STARTTE IN HET VOORJAAR VAN 2010 DE STICHTING JIBB (BESTUURLIJK GERUND DOOR VRIJWILLIGERS), DIE IN JUNI 2010 OP VERZOEK VAN DE GEMEENTE DE COMBINATIEFUNCTIONARISSEN ONDER HAAR VERANTWOORDELIJKHEID HEEFT.

DOELEN:

ELK KIND IN HELMOND STRUCTUREEL KENNIS LATEN MAKEN MET EEN BREED SPECTRUM AAN SPORT EN BEWEGEN. IEDER KIND MOET, IN SAMENWERKING MET STRATEGISCHE PARTNERS, ZO GOED MOGELIJK BEGELEID WORDEN NAAR STRUCTURELE SPORTDEELNAME BIJ SPORTVERENIGINGEN, ANDERE (COMMERCIELE) SPORTAANBIEDERS OF MAATSCHAPPELIJKE- EN WELZIJSORGANISATIES. KORTOM: DE JEUGD VAN HELMOND IN BEWEGING BRENGEN.

NETWERKPARTIJEN:

GEMEENTE, ALLE SCHOLEN IN PO/SO/VO/VMBO/MBO/HBO, DE LEVGROEP, SPORTVERENIGINGEN, GGD, SPECIAL HEROES, STICHTING MEE, WIJKRADEN, KINDEROPVANGORGANISATIES, CJG, JPT, B5 GEMEENTEN, CULTUURCONTACT, STICHTING LEERGELD EN ANDERE WELZIJSORGANISATIES.

ONDERSTEUNER:

HENK HACK, ACCOUNTMANAGER NISBCONSULT

CONTACTPERSOON GEMEENTE:

ANNIQUE VAN DEN HEUVEL, BELEIDSADVISEUR SPORT,
A.HEUVEL@HELMOND.NL OF 0492-587092.

GEREALISEERD/VERANKERD: SAMENWERKINGSCONVENANTEN MET GEMEENTE (WMO), 28 SCHOLEN IN PO, 40 SPORTVERENIGINGEN, LEVGROEP, GGD, KINDEROPVANGORGANISATIES EN SPECIAL HEROES. IN VOORBEREIDING ZIJN CONVENANTEN MET SCHOLEN IN SPECIAAL ONDERWIJS, MET DE SCHOLEN IN HET VO/VMBO/MBO/HBO EN MET DE WIJKVERENIGINGEN.

“We zijn blij te zien dat sporten weer aanslaat.”

Veere

De gemeente Veere wil graag een passend sportaanbod voor de schoolgaande jeugd tussen de 10 en 18 jaar. De ondersteuning van Sport Lokaal Samen daarbij was een mooie impuls die uitmondde in verschillende sportevenementen in de kern Oostkapelle. Doel van de evenementen: meedoen is belangrijker dan winnen. Daarom waren er bij de sportdagen niet eens prijzen...

Wilbert Koole werkt als combinatiefunctionaris voor het onderwijs en de gemeente Veere. Daarnaast is hij vakleerkracht op verschillende scholen. Hij had een vooraanstaande rol in de uitvoering van Sport Lokaal Samen en zijn enthousiasme over het project is groot. “Het bood me als combinatiefunctionaris meer ruimte om contacten met de verschillende sportverenigingen te onderhouden, om nieuwe sporten voor de kinderen hier te ontdekken en vooral om praktische activiteiten te organiseren. Want het is mijn overtuiging dat je kinderen pas aan het sporten krijgt als je ze het eens laat doen. De koppeling van het onderwijs met sport is dan ook erg belangrijk.”

Extra uitdaging

Bij het enthousiasmeren van basisschoolkinderen in Oostkapelle stuit de gemeente op de diversiteit van de scholen. Er is openbaar, protestant christelijk en reformatisch

onderwijs. “Die laatste groep sluit zich niet zo snel aan bij een sportvereniging”, legt Koole uit. “Dus om hen te stimuleren te gaan sporten is voor mij een extra uitdaging, bovenop de uitdaging om de kinderen van andere scholen die nog niet of weinig sporten aan het sporten te krijgen.”

SportBuurtWerk

Om sport zo laagdrempelig mogelijk te maken, had Koole al voor Sport Lokaal Samen het idee om SportBuurtWerk te starten. Dat is een vaste middag in de week waarop kinderen uit de kern Oostkapelle zonder aanmelding vooraf of lidmaatschap kunnen komen sporten. Door de start van het project kwam de uitvoering ervan in een stroomversnelling. “Om vraag en aanbod op elkaar af te stemmen, was het natuurlijk noodzakelijk goed te overleggen met sportverenigingen. Als combinatiefunctionaris had ik daarnaast al contacten met veel verenigingen. In

gesprekken bleek dat enkele sportclubs wel een bijdrage wilden leveren aan SportBuurtWerk, maar dat hun voorkeur vooral lag bij het verzorgen van een sportonderdeel tijdens één van de gezamenlijke sportdagen.”

Sportdagen op niveau

Daar waar SportBuurtWerk zich vooral ná schooltijd afspeelt, zocht Koole ook mogelijkheden om sport tijdens schooltijd meer op de kaart te krijgen bij de drie verschillende scholen in Oostkapelle. Sportdagen waren al wel bekend bij de basisscholen, alleen deze hadden vaak al jaren dezelfde opzet. Koole maakte een plan om sportdagen te organiseren voor en door de basisscholen zelf. Bijzonder daarbij was dat hij de leerlingen van de drie scholen tegelijkertijd liet deelnemen. “We organiseerden drie sportdagen voor drie leeftijdscategorieën: groep 3/4, groep 5/6 en groep 7/8. Dit was gewoon onder schooltijd, zodat alle kinderen mee konden doen. Vanuit het overleg over Sport Lokaal Samen kon ik ook sportverenigingen vragen een bijdrage te leveren aan de dag. Zij konden laten zien welke sporten er allemaal te bedrijven zijn in Oostkapelle. Zo leverden de tennis-, judo- en schaak- en damvereniging een bijdrage aan deze sportdagen. En om te benadrukken dat het echt ging om het kennismaken met de sport, deelden we ook geen prijzen uit.”

Foto: A van Eijk

Het enthousiasme en de energie waarmee Koole vertelt over de initiatieven weet hij ook over te brengen op de partners in het project, maar vooral ook op de deelnemende kinderen. De sportdagen bleken een groot succes, waarbij kinderen van de drie scholen zich goed mixten. SportBuurtWerk zorgt ook voor een grote aantrekkingskracht op het bedrijven van sport. “Er is zelfs een volleybalteam bijgekomen bij omnisportvereniging DOK door jongens meiden die kennismaakten met deze sport via zo’n middag”, vertelt Koole. “Ik ben blij te zien dat sporten weer

aanslaat, mede door Sport Lokaal Samen. De gemeente werkt nu in hetzelfde kader aan een beleid om jongeren voor sportverenigingen te behouden. Het project is echt een impuls voor de sport in onze gemeente.”

Do and don't

ZORG VOOR EEN PRAKTISCHE ORGANISATIE

In Veere kwamen er door samenspraak van alle betrokken partijen nieuwe en creatieve ideeën naar voren om kinderen te enthousiasmeren voor sport. Een succesformule is vooral om praktisch te werk te gaan, de lijnen kort te houden en met veel partijen aan de basis staan van een initiatief. Om de eerste keer een succesvol evenement te organiseren, kun je geregeld aanspraak maken op subsidies of andere regelingen via Sport Lokaal Samen. Als je duidelijke afspraken maakt met de landelijke organisatie, is veel mogelijk.

FACT&FIGURES

KERNGEGEVENS GEMEENTE:

21.962 INWONERS, CA. 75 SPORTVERENIGINGEN, CA. 15 SCHOLEN VOOR PO, GEEN SCHOLEN VOOR VO, CA. 26 SPORTACCOMMODATIES. KERN OOSTKAPELLE 2.456 INWONERS, 8 SPORTVERENIGINGEN, 3 SCHOLEN VOOR PO, GEEN SCHOLEN VOOR VO, 3 SPORTACCOMMODATIES

BEGINSITUATIE:

GEEN TOT WEINIG CONTACTEN/SAMENWERKING TUSSEN DE NETWERK PARTNERS. ER ZIJN AL WEL VEEL INITIATIEVEN DIE GERICHT ZIJN OP EEN ACTIEVE LEEFSTIJL VAN DE JEUGD, ZOALS BIJVOORBEELD SCHOOLSPOORT, SPORTDOEMEE-PAS EN DE SUMMER GAMES, MAAR DIE (NOG) NIET OP ELKAAR AFGESTEMD ZIJN.

DOELEN:

HET REALISEREN VAN EEN SAMENWERKING TUSSEN ONDERWIJS, STICHTING WELZIJN VEERE, LOKALE SPORTAANBIEDERS, KINDEROPVANG EN DE GEMEENTE OM TE KOMEN TOT EEN PASSEND (DOORLOPEND) SPORT- EN BEWEEGAANBOD VOOR JEUGD EN JONGEREN.

NETWERKPARTIJEN:

GEMEENTE VEERE, CBS DE REGENBOOG, OBS DE KNOTWILG, EBEN-HAËZERSCHOOL OOSTKAPELLE, STICHTING WELZIJN VEERE, VV OOSTKAPELLE, OMNISPORTVERENIGING DOK, DAM EN SCHAAKVERENIGING, LTC DE SPRINK, KINDEROPVANG WALCHEREN.

ONDERSTEUNER:

LEONIE GOEDBLOED, SPORTZEELAND

CONTACTPERSOON GEMEENTE:

LISETTE KAASHOEK, BELEIDSMEDEWERKER WELZIJN (SPORT),
L.KAASHOEK@VEERE.NL, 0118 - 555 468.

GEREALISEERD/VERANKERD:

EERSTE POSITIEF ONTVANGEN CONTACTEN EN SAMENWERKING TUSSEN DE NETWERKPARTNERS, MET ALS RESULTAAT: GEZAMENLIJKE SPORTACTIVITEITEN VOOR EN DOOR DE BASISCHOLEN, NIEUW SPORTAANBOD (VOLLEYBAL) BINNEN SPORTVERENIGING DOK ALS GEVOLG VAN DEELNAME SPORTBUURTWERK, OPSTART VAN HET SPORTBUURTWERK EN ACTIEVE DEELNAME VAN SPORTVERENIGINGEN TIJDENS HET SPORTBUURTWERK, EEN AANZET VOOR BELEID JONGERENBEHOUD BINNEN DE SPORTVERENIGINGEN.

“Een sportpark
waar alles
samenkomt.”

Zwolle

Het betrekken van schooljeugd bij alles wat met sport te maken heeft. Dat is een belangrijke doelstelling van het project Sport Lokaal Samen voor de gemeente Zwolle. En die ambitie reikt verder dan er alleen voor te zorgen dat jeugd aan het sporten raakt. Volgens de samenwerkende partijen in de Overijsselse gemeente komt dat vanzelf als ze betrokkenheid kunnen creëren bij de georganiseerde sport.

Actief en passief

De Landstede Groep in Zwolle omvat een ROC, verschillende scholen voor voortgezet onderwijs en een welzijnstak met onder meer jeugdhulpverlening, kinderopvang en ouderenzorg. Verbinding tussen de verschillende onderwijsinstellingen die onder hun hoede vallen, zijn dus vrij snel gelegd. Als de directeur van deze organisatie ook nog eens voorzitter is van een voetbalvereniging moet ook de relatie met sport betrekkelijk eenvoudig te leggen zijn. Toch is het handig als daar een spil in is. Door Sport Lokaal Samen is er nu een breed aanbod op het terrein van sport: actief en passief.

Sport centraal

“Op sportpark De Marslanden komt alles samen”, legt Hans van Egdom uit. Hij gaf ondersteuning aan het project in Zwolle. “Het ROC van Landstede en het voortgezet

onderwijs van het Thomas a Kempiscollege kunnen daar hun sportlessen realiseren. Belangrijk, omdat deze onderwijsinstellingen veel nadruk op sport leggen binnen hun opleidingen. Zo maakt bewegen deel uit van het curriculum van alle studenten, wordt er beweging aangeboden voor het personeel en werken de opleidingen samen met allerlei sportorganisaties. Talenten krijgen alle ruimte zich te ontwikkelen.”

Stages op het sportpark

Op zich is er natuurlijk niks bijzonders aan het kunnen sporten op een terrein dat op andere momenten door sportverenigingen wordt gebruikt. Maar in Zwolle gaat het veel verder. Van Egdom: “De scholieren wordt op alle vlakken gevraagd mee te doen met het sportpark. Zij kunnen hun stages bijvoorbeeld lopen op het park. En dat zijn niet alleen stages die meteen met het sporten zelf te maken

hebben. Ook studenten communicatie, management of administratie kunnen stage lopen bij één van de verenigingen. Dat kunnen langere stages zijn, zoals die voor de mbo-opleidingen gelden, maar ook kortere, maatschappelijke stages die scholieren op het voorgezet onderwijs moeten lopen.”

Verbindende Schakel

Om deze samenwerking van de grond te krijgen, werd de projectgroep Marslanden opgestart. Daarin zaten naast de onderwijsinstellingen ook afvaardigingen van de verenigingen die gebruikmaken van het sportpark en Sport-Service Zwolle. “Die laatste partij was toch de verbindende schakel in het geheel”, verduidelijkt Van Egdom. “Deze organisatie zorgt voor de uitvoering van het sportbeleid in de gemeente Zwolle. Zij zorgen voor de juiste afstemming tussen vraag en aanbod op het sportpark en regelen het zogenoemde parkmanagement.”

Professionele begeleiding

Parkmanagement klinkt als erg professioneel. En dat blijkt het ook te zijn. Van Egdom daarover: “Dankzij Sport Lokaal Samen heeft SportService twee professionele krachten aan kunnen stellen: één op uitvoerend sportgebied en één op managementgebied. Deze functionarissen zorgen voor

Foto: Marianne Bras

de begeleiding van de stages, staan zelf garant voor het reilen en zeilen op het park en de sportfunctionaris kan ook invulling geven aan bijvoorbeeld sportlessen of -dagen. Juist die professionele ondersteuning is hetgeen wat alle organisaties samen bindt. Het geeft hen houvast en vertrouwen dat alles vlot loopt.”

Zien dat het werkt

De functionarissen die alle partijen binden, worden nu nog betaald vanuit de subsidies van Sport Lokaal Samen. “Het idee is natuurlijk wel dat dit zich tot een structurele

samenwerking ontwikkelt”, geeft Van Egdom aan. “Zoals bij veel projecten geldt hier ‘eerst zien dan geloven’. We moeten laten zien dat de inzet van professionele krachten ook echt werkt. Dat het bijdraagt aan een grotere en bredere betrokkenheid bij sport. Pas dan willen verenigingen, scholen en ook de gemeente een bijdrage doen om het project in stand te houden. Wat dat betreft is het project Sport Lokaal Samen ideaal: we hebben de middelen om het te bewijzen. En dat doen we. Er is een duidelijke toename van het aantal stages en de drempel om actief of passief bij het sportpark betrokken te zijn, is veel lager dan voorheen.”

Afstemmen als sleutelwoord

In Zwolle bestonden er al allerlei samenwerkingsovereenkomsten. Tussen sportverenigingen en onderwijsinstellingen, tussen scholen onderling en tussen SportService en de verenigingen. De stap naar nog meer samenwerking was dus geen grote, maar wel één die een duwtje in de rug moest krijgen. Met de subsidie van Sport Lokaal Samen konden de partners al hun wensen goed op elkaar afstemmen en professionele krachten inzetten. Daarmee is er op het gebied van management en op het gebied van sportieve uitvoering extra kennis binnengehaald, die bijdraagt aan de doelstellingen van alle partijen.

FACT&FIGURES

KERNGEGEVENS GEMEENTE:

121.602 INWONERS, CA. 45 VOOR PO, 4 MBO INSTELLINGEN, 13 SCHOLEN VOOR VO, CA. 120 SPORTVERENIGINGEN, CA. 88 SPORTACCOMMODATIES.

BEGINSITUATIE:

SPORTSERVICE ZWOLLE VOERT HET GEMEENTELIJK SPORTBELEID UIT EN WIL DE SPORTPARTICIPATIE ONDER DE JEUGD TOT EN MET 18 VERHOGEN. SPORTPARK DE MARSLANDEN VORMT EEN SPORTIEF CENTRUM VOOR 1500 SPORTERS WAAR DE VERENIGINGEN LANGZAAM BEGINNEN SAMEN TE WERKEN. ROC LANDSTEDE EN HET THOMAS A KEMPISCOLLEGE (TAK) HEBBEN SPORT ALS BELANGRIJK SPEERPUNT IN HUN ONDERWIJS.

DOELEN:

DOOR SAMENWERKING DE LIFETIME SPORTDEELNAME VAN ONDER JEUGD EN JONGEREN IN ZWOLLE REALISEREN EN HET VERHOGEN VAN HET AANTAL JONGEREN DAT DE BEWEEGNORM HAALT.

NETWERKPARTIJEN:

SPORTSERVICE ZWOLLE, LANDSTEDE GROEP (MET ROC EN TAK), DE VERENIGINGEN OP SPORTPARK DE MARSLANDEN, GEMEENTE ZWOLLE.

ONDERSTEUNER:

HANS VAN EGDOM, MBO-RAAD

CONTACTPERSOON GEMEENTE:

JEROEN VAN LEEUWEN, MANAGER SPORT SERVICE BUREAU,
J.VANLEEUVEN@SPORTSERVICEZWOLLE.NL, 038 - 423 66 86.

GEREALISEERD/VERANKERD:

STRUCTURELE SAMENWERKING OP SPORTPARK DE MARSLANDEN DOOR DEELNEMENDE PARTIJEN MET EEN VERENIGINGSMANAGER EN SPORTCOACH ALS SPIL. CREATIE VAN LEERWERKPLEKKEN VOOR VERSCHILLENDE OPLEIDINGEN EN DAARDOOR VERLICHTING VOOR HUIDIGE VRIJWILLIGERS. DOOR DE STERKE VERBINDING MET MEERDERE PARTNERS IS ER EEN WIJ-GEVOEL ONTSTAAN OP HET PARK. MEERDERE WETHOUDERS VAN DE GEMEENTE ZIJN OP DE HOOGTE VAN DEZE SAMENWERKING EN ZIEN DE POTENTIE VOOR HET GEBRUIK VOOR MEERDERE DOELEINDEN.

“Kinderen helpen
een passende
sport te vinden.”

Lochem

Voor de gemeente Lochem kwam het project Sport Lokaal Samen als geroepen. Met een visie op brede scholen in de hand, wilde de gemeente daar invulling aan geven door concrete stappen te zetten. Het idee leefde al snel om combinatiefunctionarissen aan te stellen. De combinatie sport en onderwijs was daarbij een mooi afgebakend project dat als uitgangspunt kon dienen voor een verdere verbreding. Bovendien stimuleert de gemeente daar direct ook beweging onder kinderen van zes tot twaalf jaar mee.

27

Projectstructuur en samenwerking

De stuurgroep van het project bestond uit vertegenwoordigers van onderwijs, de sportraad en gemeente. De stuurgroep bewaakte de voortgang van het project en nam voortgangsbeslissingen. Naast deze ‘stuurgroep’ was er ook een werkgroep met sportdocenten, een verenigingsondersteuner en beleidsmedewerkers van de gemeente. “Eén van de sportdocenten ontwikkelde jaarlijks een sportkalender voor een deel van de gemeente. Ook gaven we als gemeente een boekje uit met sportevenementen. Tijdens overleggen met de werkgroep kwam naar voren dat een compleet en actueel beeld ontbrak van het aanbod. Daarnaast bleek er geen sprake te zijn van een structurele samenwerking tussen onderwijs en sport. De werkgroep gaf de verenigingsondersteuner een belangrijke rol om dit

te verbeteren. Tijdens overleggen met de werkgroep wees de ondersteuner vanuit Sport Lokaal Samen ons op voorbeelden die voor andere plaatsen succesvol bleken”, legt Ard Kusters van de gemeente Lochem uit.

Van een onduidelijk beeld naar een communicatie-instrument

De werkgroep deed onderzoek onder de sportverenigingen en onder kinderen naar het aanbod en de behoefte aan kennismakingslessen. Hieruit bleek dat de Lochemse kinderen al veel aan sport doen, maar daarnaast ook wel eens met andere sporten willen kennismaken. Daarbij noemden zij met name schaatsen, voetbal, tennis, zwemmen en klimsport. Ook gaven veel sportverenigingen aan behoefte te hebben aan meer jeugdleden. Bij de organi-

satie van kennismakingslessen merkten veel verenigingen op een gebrek te hebben aan vrijwillig kader. “Bij de ontwikkeling van brede scholen is het belangrijk dat kinderen tijdens en na school kunnen doen wat bij hen past. Voor veel van hen is sporten een heel plezierige bezigheid. Maar op het gebied van sport zijn jonge kinderen vaak nog zoekende. We willen kinderen de sport laten vinden die bij hen past door ze te laten kennismaken met verschillende sporten. Dat kan binnenschools, buitenschools zijn of een combinatie daarvan”, vervolgt Kusters. Met de input uit de onderzoeken startte de werkgroep het tweede deel van het project begonnen: het ontwikkelen van een communicatie-instrument.

Website

De werkgroep besloot een website te ontwikkelen waarop sportverenigingen hun buitenschoolse sportactiviteiten presenteren. De werkgroep stelde een programma van eisen op voor de website. Hierin zat onder meer een digitale kalender en een digitaal aanmeldformulier. Vervolgens ging een ICT-specialist er mee aan de slag. Op de ontwikkelde website www.sportzoekerlochem.nl kunnen ouders en kinderen zich direct voor naschoolse sportactiviteiten aanmelden. Zo komen vraag en aanbod samen. Binnen het sportaanbod nemen alle meewerkende partijen hun eigen

verantwoordelijkheid. Sportverenigingen geven zelf hun aanbod aan bij de verenigingsondersteuner. Deze is vervolgens verantwoordelijk voor de plaatsing op en het beheer van de website. Het onderwijs verleent op haar beurt medewerking aan het combineren van het binnenschools aanbod met het buitenschoolse. Ook pakken de scholen signalen van kinderen op om tot nieuwe activiteiten te kunnen komen en stimuleren zij hun leerlingen deel te nemen aan het sportaanbod.

Meerwaarde

De website ging in april van dit jaar als pilot live. Echte praktijkresultaten zijn nog niet meetbaar, maar de eerste reacties zijn erg positief. Kusters: “Ook partijen die we in eerste instantie nog niet betrokken, zien duidelijk de meerwaarde van de site. Het is een onafhankelijke site die niet gekoppeld is aan bepaalde sportverenigingen of aan een school. Daarmee brengen we kinderen in beweging en laten we ze snuffelen aan alle sporten die ze willen uitproberen. In de zomervakantie evalueren we de inzet van de site om tijdens het nieuwe schooljaar met een breder aanbod te komen. De eerste geluiden zijn in ieder geval dat het goed werkt en daar ben ik zeer tevreden over”.

Het vervolg

Op het gebied van samenwerking is het project in Lochem een groot succes: iedere partij werkt vol enthousiasme mee. Dat resulteerde ook in bestuurlijke verankering: het gemeentebestuur besloot om de regeling met combinatiefunctionarissen door te zetten en zelfs verder uit te breiden, zodat sport, cultuur en onderwijs straks verbinding hebben met elkaar. “De werkwijze van samen aanbod ontwikkelen werpt zijn vruchten af”, vindt Kusters. “Daarom denken we aan een site waarin ook de buitenschoolse culturele activiteiten samenkomen. Daarnaast willen we graag de binnen- en buitenschoolse activiteiten nog meer koppelen met elkaar. Het gelopen proces is een prima springplank daar naar toe.”

Do and don't

ZORG VOOR DRAAGVLAK

Een heel belangrijk punt dat naar voren kwam bij de evaluatie van het project in Lochem is het managen van verwachtingen. Door de regierol goed op zich te nemen en overleggen te verzorgen en te faciliteren, stonden de neuzen van alle deelnemers dezelfde kant op. Het leerpunt voor Lochem was om vanuit die verwachtingen tot een goede taakverdeling te komen die past bij ieders kwaliteiten en betrokkenheid.

FACT&FIGURES

KERNGEGEVENS GEMEENTE:

34.000 INWONERS, 100 SPORTVERENIGINGEN, 17 SCHOLEN VOOR PO, 1 SCHOOL VOOR VO, 1 SCHOOL VOOR VSO, 24 SPORTACCOMMODATIES

BEGINSITUATIE:

VOOR EEN DEEL VAN DE GEMEENTE WORDT JAARLIJKS DOOR EEN GYMDOCENT EEN SPORTKALENDER OPGESTELD MET KENNISMAKINGSLESSEN, SCHOOLSPOORTOERNOOIEN ENZOVOORT.

DOELEN:

SAMENWERKING REALISEREN TUSSEN GEMEENTE, SPORT EN ONDERWIJS MET ALS DOEL DE INVULLING VAN DE BREDE SCHOOLVISIE. IN DEZE VISIE BIEDEN WE KINDEREN DE GELEGENHEID OM HUN TALENTEN TE ONTWIKKELEN EN VERGROTEN WE HUN DEELNAME AAN SPORT.

NETWERKPARTIJEN:

GEMEENTE LOCHEM, OPENBAAR PRIMAIR ONDERWIJS LOCHEM (POOLSTER), SPORTRAAD LOCHEM.

ONDERSTEUNER:

HENK HACK, NISB CONSULT

CONTACTPERSOON GEMEENTE:

ARD KOSTERS, BELEIDSMEDEWERKER ONDERWIJS, JEUGD, SPORT, A.KOSTERS@LOCHEM.NL OF 0573 – 289 249.

GEREALISEERD/VERANKERD:

ONDERZOEK GEDAAN NAAR BUITENSCHOOLSE SPORT ONDER KINDEREN EN VERENIGINGEN. OP BASIS VAN HET ONDERZOEK IS EEN WEBSITE (WWW.SPORTZOEKERLOCHEM.NL) ONTWIKKELD OM VRAAG EN AANBOD AAN (BUITEN)SCHOOLSE SPORT TE MATCHEN. DE VERENIGINGSONDERSTEUNER (COMBINATIEFUNCTIONARIS) BEHEERT DE WEBSITE EN ONDERHOUDT DE CONTACTEN TUSSEN ONDERWIJS EN VERENIGINGEN. DE GEMEENTE LOCHEM STREEFT VANUIT HAAR BREDE SCHOOLVISIE NAAR EEN DUURZAAM SPORT- EN BEWEEG AANBOD EN GAAT DAARTOE NAAST DE VERENIGINGSONDERSTEUNER OOK 'SPORTCOACHES' INZETTEN (EVENEENS COMBINATIEFUNCTIONARIS). HIERMEE REALISEREN WE DAT KINDEREN KUNNEN KENNISMAKEN MET VERSCHILLENDE SPORTEN EN EEN SPORT KIEZEN DIE BIJ ZE PAST.

Succesfactoren *Sport Lokaal Samen*

30

Voor het succesvol opzetten van een lokaal netwerk dat zich bezighoudt met sport en bewegen is een aantal succesfactoren aan te wijzen. Deze factoren zijn niet allemaal tegelijk nodig, maar ze fungeren stuk voor stuk als smeermiddel. Het niet hebben van een aantal van deze factoren maakt dat er zand in de motor kan komen.

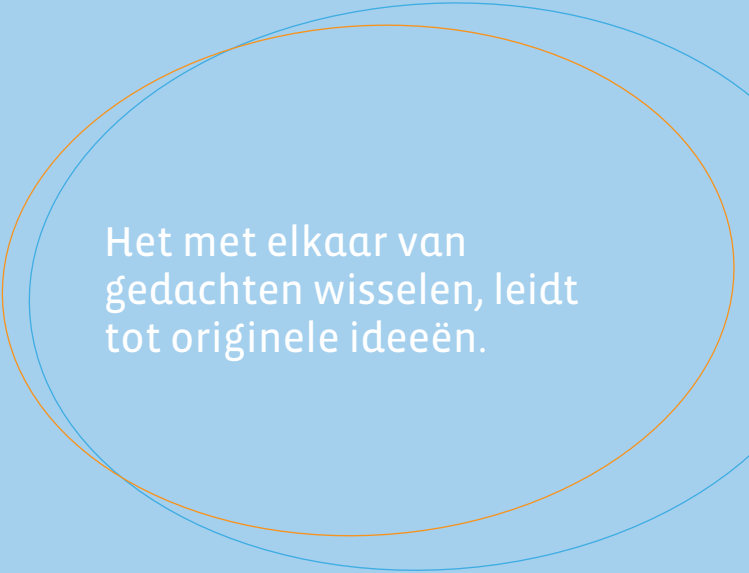
THEMA	SUCCEFACTOREN
ORGANISATIE	REALISTISCHE DOELSTELLINGEN FORMULEREN
	GEEN SCHEIDING AANBRENGEN TUSSEN AANVRAAG EN UITVOERING
	AANTAL BETROKKEN MENSEN EN ORGANISATIES (MET EVT. VERVANGING)
	DOOR KLEINSCHALIGHEID ZIJN DE LIJNEN TUSSEN MENSEN KORT
	REGELMATIG BIJ ELKAAR ZIJN, LEIDT TOT NIEUWE EN ORIGINELE IDEEËN
	FORMALISEREN
	FINANCIERING, SUBSIDIES
BEMENSING	EEN STERKE LOKALE PROJECTCOÖRDINATOR BENOEMEN
	BEPALENDE PERSONEN ERBIJ BETREKKEN
	LOKALE EXPERTS ERBIJ BETREKKEN
	EEN EXPERT VAN BUITEN DIE BEKEND IS MET DE LOKALE SITUATIE ('ONDERSTEUNER')
	BESCHIKBAARHEID VAN PROFESSIONALS EN VRIJWILLIGERS OP ELKAAR AFSTEMMEN
	ENTHOUSIASTE INSTELLING, GROTE BEREIDHEID, EXTRA AANDACHT WILLEN GEVEN
DRAAGVLAK	DUIDELIJK MOET ZIJN WELKE ROL DE GEMEENTE VERVULT
	'OUD ZEER' IN HET BEGIN BESPREKEN MET DE BETROKKEN PARTIJEN
	CREËREN VAN DRAAGVLAK IN EEN GROTE STARTBIJEENKOMST MET ALLE PARTIJEN
	DRAAGVLAK BIJ DIRECTIE/BESTUUR VAN LOKALE PARTNERS
	GEDEELDE PROJECTDOELEN ZOEKEN EN VASTLEGGEN
	VERWACHTINGEN UITSPREKEN EN HELDERE AFSPRAKEN MAKEN (ROLLEN)
	DUIDELIJKE PLANNING MAKEN EN DAAROP STUREN
COMMUNICATIE	HELDERE COMMUNICATIE TUSSEN DE PARTIJEN IS VAN BELANG
	FREQUENTE COMMUNICATIE NAAR BUITEN MAAKT SLS ZICHTBAAR
	KENNISUITWIJSELING
UITVOERING	ORIGINELE EN OPVALLENDE ACTIVITEITEN GEVEN BEKENDHEID
	AFSTEMMEN VAN VERSCHILLENDE LOKALE INITIATIEVEN IS EFFECTIEVER/EFFICIËNTER
	INZETTEN VAN EEN EXTERNE TRAINER/SPELLEIDER
CONTINUÏTEIT	DUIDELIJK MAKEN WIE 'EIGENAAR' IS VAN HET LOKALE NETWERK
	FORMULEREN VAN REALISTISCHE AMBITIES/DOELEN VOOR DE TOEKOMST
	SAMENWERKING OPNEMEN IN OFFICIËLE STUKKEN/CONVENANTEN
	AANSLUITEN BIJ ANDERE (LANDELIJKE) PROJECTEN
	HET NETWERK ONDERDEEL LATEN UITMAKEN VAN EEN GROTER (LOKAAL) PROJECT

Organisatie

Bij het vaststellen van gezamenlijke lokale doelstellingen dient u rekening te houden met de termijn waarbinnen de partijen de doelen willen realiseren en met beschikbare middelen (personele inzet, geld). Een te ambitieus gestelde doelstelling kan verlamdend werken.

Voor een vlot verloop van het project is het van belang dat de personen die bij de aanvraag betrokken zijn, ook een rol hebben in de uitvoering. In een aantal gevallen was degene die de aanvraag heeft ingediend niet de persoon die namens de gemeente plaats nam in het op te zetten netwerk. Behalve dat die nieuw aan het project toegevoegde ambtenaar zich moet inwerken, is de betrokkenheid bij het project doorgaans kleiner dan bij iemand die vanaf het begin bij het traject zit.

In een netwerk met drie partijen (gemeenten, onderwijs, sport) kunnen deze normaal gesproken sneller contacten leggen en afspraken maken dan in een veel groter netwerk. Zeker als partijen niet eerder met elkaar rond de tafel zaten, komt een project vaak moeilijk van de grond. Een voordeel van het lokale karakter van Sport Lokaal Samen is dat de lijnen kort zijn. Vaak kenden de samenwerkingspartners elkaar al. Dit maakt het een laagdrempelig project. In gemeenten waar al een sterk netwerk bestaat, kan een lokaal

Het met elkaar van
gedachten wisselen, leidt
tot originele ideeën.

netwerk dat zich bezighoudt met sport en bewegen gemakkelijker een meer diverse samenstelling hebben (bijvoorbeeld ook met welzijnsinstellingen, bedrijfsleven).

Het met elkaar van gedachten wisselen, leidt tot originele ideeën. Het is dan ook belangrijk dat de bijeenkomsten met regelmaat plaatsvinden. In de gevallen dat iemand niet aanwezig kan zijn, dient er vervanging te zijn. Door de organisatie een formeel karakter te geven (uitnodigingen, notulen, agenda, afwezigheid melden, tekenen van een covenant of iets dergelijks), blijft er vaart in het project. De voor Sport Lokaal Samen verkregen subsidie maakt het mogelijk zaken in gang te zetten. U dient in het oog te houden dat na afloop het netwerk kan blijven bestaan, ook zonder geld van buiten. Duidelijk is dat subsidies (meer) activiteiten mogelijk maken. Hoe de politieke vlag er lokaal bijhangt, is van invloed op de financiering. Soms heeft u hier geluk, en soms ook gewoon pech.

Bemensing

De samenstelling van de leden in het netwerk is essentieel. Het hebben van een sterke lokale projectcoördinator (met bijvoorbeeld kennis van zaken en de competentie te kunnen motiveren) is een eerste voorwaarde. Ook het aantrekken van bepalende personen (zoals een wethouder, voorzitter van de sportraad en schooldirecteur) en andere lokale experts (combinatiefunctionarissen, vakleerkrachten) maakt het netwerk daadkrachtig. In het netwerk zitten naast professionals ook vrijwilligers, met name bij de sportverenigingen. De beschikbaarheid van professionals en vrijwilligers dient goed op elkaar afgestemd te worden, anders is de inbreng van sportverenigingen minimaal. Alle leden dienen onder meer een enthousiaste instelling en betrokkenheid tonen.

Het opzetten van het netwerk is vooral een lokale aangelegenheid. Om het opzetten van een lokaal netwerk te ondersteunen, bood de landelijke projectorganisatie naast een aantal instrumenten (zoals de website en een handreiking) ondersteuning in de vorm van experts van buiten, de 'ondersteuners'. De ondersteuner dient goed bekend te zijn met de lokale situatie en de bepalende personen binnen een sportvereniging te kennen. Dat maakt het gemakkelijker om het netwerk gestalte te geven en activitei-

ten uit te voeren. Van groot belang is dat er lokaal goede afspraken worden gemaakt, welke rol de ondersteuner heeft en wat wel en wat niet tot zijn takenpakket hoort.

Draagvlak

Een ander punt is de positie die de gemeente inneemt. Bij een aantal projecten hadden partijen enige argwaan naar de gemeente, bijvoorbeeld vanwege het wegvallen van subsidies. Het bespreken van dergelijke gevoelens maakt de weg vrij voor een vruchtbare samenwerking. Het starten met een grote startbijeenkomst met alle bij het netwerk betrokken partijen bleek in veel lokale projecten een groot succes om draagvlak te creëren. Verder zijn voor een goede samenwerking van groot belang: draagvlak bij directie/bestuur van deelnemende partijen, het zoeken naar en vastleggen van gedeelde projectdoelen, het uitspreken van wederzijdse verwachtingen, het maken van heldere afspraken, het opstellen van een planning en sturing daarop. Als die al niet op de agenda staan van een startbijeenkomst, dienen de partners in ieder geval daarover in het begin van het project overeenstemming bereiken. Een aantal ondersteuners speelde met name in het begin een grote rol in het informeren en motiveren van voor het netwerk beoogde partijen.

Een open en heldere communicatie tussen de partijen is van belang.

34

Communicatie

Een open en heldere communicatie tussen de partijen is van belang. Al eerder is genoemd dat de lijntjes kort zijn, wat leidt tot een laagdrempelig project. Toch zijn zaken als het tijdig informeren over bijeenkomsten en het versturen van notulen ook dan nodig. Communicatie naar buiten over het netwerk en de uit het netwerk voortvloeiende activiteiten maakt het netwerk zichtbaar. Door het frequent betrekken van de pers bij de (start of afsluiting) van activiteiten blijft de aandacht op het project gevestigd. Bij de lokale projecten zijn veel verschillende media gebruikt, zoals een website, social media en flyers. Bij één project is zelfs een eigen huisstijl ontworpen. Voor een zo goed mogelijke ondersteuning zijn landelijk bijeenkomsten georganiseerd waarin de ondersteuners hun ervaringen met elkaar deelden.

Uitvoering

Sport Lokaal Samen richtte zich niet op het organiseren van activiteiten vanuit het netwerk. Toch zijn er lokaal verschillende activiteiten georganiseerd door die netwerken. Originele ideeën trokken een aantal keren ruime aandacht van de lokale media, bijvoorbeeld bij een wereldrecordpoging. Maar ook het feit dat het eerste schoolsporttoer-

nooi voor het middelbaar onderwijs sinds 22 jaar werd gezien als een groot succes. Met dergelijke opvallende activiteiten kan het netwerk zich uitstekend profileren bij een breder publiek. Verschillende netwerken wisten door afstemming van verschillende lokale activiteiten meer te bereiken dan voorheen (bijvoorbeeld geen twee grote sportactiviteiten op dezelfde dag). Verder kwam naar voren dat leerlingen het leuk vinden om in plaats van met hun vaste docent een keer onder leiding van ‘echte trainers’ te sporten en bewegen.

Continuïteit

Nadat het netwerk is opgezet en de landelijke organisatie geen lokale ondersteuning meer verleent, dient het netwerk zelfstandig te blijven functioneren. Duidelijk moet zijn wie de ‘eigenaar’ van het netwerk is. Voor de toekomst dient u een reële ambitie te verwoorden. Mogelijk hoort daarbij het verder groeien van het netwerk bij. Het noemen van het lokale netwerk in officiële stukken (gemeentelijke sportnota, schooljaarplan) en het aangaan van convenanten helpt dat netwerk formeel een plaats te geven in het lokale beleid. Maar het papier is geduldig. Om het netwerk te borgen, kunt u ook aansluiting zoeken bij andere (landelijke) projecten, of het netwerk onderdeel laten zijn van een groter (lokaal) project.

COLOFON

Uitgave:

Vereniging Sport en Gemeenten (VSG),
met medewerking van de Projectgroep Lokale
netwerkvorming Sport, Bewegen en Onderwijs.

Tekst:

Hart voor verhalen

Fotografie:

Nationale Beeldbank

Ontwerp:

SchutDesigns

Drukwerk:

Control Media

© Het auteursrecht van deze publicatie berust bij de VSG. Gedeeltelijke overname van teksten is toegestaan, mits daarbij de bron wordt vermeld.

Platform Sport, Bewegen en Onderwijs

Om uitvoering te geven aan het Beleidskader Sport, Bewegen en Onderwijs, hebben de ministeries van VWS en OCW in maart 2009 het platform Sport, Bewegen en Onderwijs opgericht. Dit platform richt zich op het stimuleren van sport en beweging onder jongeren. Intensievere samenwerking tussen scholen, sportclubs, naschoolse opvang en sportbuurtwerk moet meer sportieve activiteiten opleveren voor jongeren op en rond scholen en in de wijken. Het project 'Sport Lokaal Samen' is een deelproject van het platform en wordt uitgevoerd door Vereniging Sport en Gemeenten. De publicatie 'Do's and dont's van lokale netwerkvorming' is een populaire weergave van de opgedane ervaringen met de 43 lokale projecten.

Vereniging
Sport en Gemeenten

info@sportengemeenten.nl

www.sportengemeenten.nl